ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 1-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN 3093-9089

Buxoro - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

№ 1-Son 2026-yil

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy komunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi №1273056 sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A’ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta’limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta’lim instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor (Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasi mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor (O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O’quv-uslubiy faoliyatni takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo'yicha direktor o'rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo`yicha birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o’g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar kafedrasi dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi dotsenti).

Mas’ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasi o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o'g'li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the "Pedagogy" Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o'g'li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the "Psychology" Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the "Psychology" Department).

Dilafruz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, "Psychology" Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, "Information Systems and Digital Technologies" Department).

Muxtor Hasan o'g'li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, "Psychology" Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андриенко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исматова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Pak Diana Aleksandrovna
Abdulla Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti
stajyor- o‘qituvchisi,
Qurbonova Zamira Mamat qizi
Abdulla Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti talabasi

YANGI O‘ZBEKISTONDA OTA-ONALAR UNIVERSITETINING MAKTABGACHA TA’LIMDAGI TARBIYAVIY FUNKSIYALARINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Annotatsiya. *Ushbu maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida ota-onalar universitetining maktabgacha ta’lim tizimidagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish, oilaning pedagogik jarayonda tutgan o‘rni, ota-onalar bilan hamkorlik mexanizmlari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar yoritiladi. Tadqiqot davomida ta’limga oid hujjatlar, ilmiy adabiyotlar, xorijiy tajribalar va amaliy kuzatuvlar tahlil qilingan. Ota-onalarning pedagogik madaniyatini oshirish orqali maktabgacha ta’lim sifatini yaxshilashning zamonaviy yondashuvlari asoslab beriladi.*

Kalit so‘zlar: *ota-onalar universiteti, maktabgacha ta’lim, tarbiyaviy funksiyalar, pedagogik madaniyat, hamkorlik, oilaviy tarbiya, ta’lim sifati, innovatsion yondashuv.*

Аннотация. *В данной статье рассматривается расширение воспитательных функций родительского университета в системе дошкольного образования в условиях Новой Узбекистана, роль семьи в педагогическом процессе, механизмы сотрудничества с родителями, существующие проблемы и предложения по их решению. В ходе исследования были проанализированы образовательные документы, научная литература, зарубежный опыт и практические наблюдения. Обоснованы современные подходы к повышению качества дошкольного образования через развитие педагогической культуры родителей.*

Ключевые слова: *родительский университет, дошкольное образование, воспитательные функции, педагогическая культура, сотрудничество, семейное воспитание, качество образования, инновационные подходы.*

Abstract. *This article examines the expansion of the educational functions of the parent university within the preschool education system in the context of New Uzbekistan, the role of the family in the pedagogical process, mechanisms for cooperation with parents, existing challenges, and proposals for addressing them. The study analyzed educational documents, scientific literature, international experiences, and practical observations. Modern approaches to improving the quality of preschool education by enhancing parents’ pedagogical culture are substantiated.*

Key words: *parent university, preschool education, educational functions, pedagogical culture, cooperation, family upbringing, education quality, innovative approaches.*

Kirish. Zamonaviy ta’lim tizimi rivojlanishining muhim yo‘nalishlaridan biri – maktabgacha ta’lim sifatini oshirish va oilani pedagogik jarayonda faol ishtirokini ta’minlashdir. Yangi O‘zbekiston sharoitida davlatning ta’lim sohasidagi islohotlari, milliy ta’lim strategiyasi va pedagogik innovatsiyalar ota-onalar universitetining maktabgacha ta’limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirishning yangi mexanizmlarini yaratishni zarur qilmoqda. Bugungi kunda maktabgacha ta’lim nafaqat bolaning bilim, ko‘nikma va ijtimoiy malakalarini shakllantirishga xizmat qiladi, balki oilaning pedagogik salohiyatini oshirish va ota-onaning bolaga ta’lim jarayonida hamkorlik qilish qobiliyatini rivojlantirish bilan chambarchas bog‘liqdir.

Ota-onalar universiteti – bu oilaning pedagogik madaniyatini oshirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion metod va texnologiyalar bilan tanishtirish, bolalarning tarbiyaviy jarayonida ota-onaning faol ishtirokini ta’minlashga mo‘ljallangan maxsus institutdir. Ushbu institutning vazifasi nafaqat ota-onalarni ma’lumot bilan ta’minlash, balki ularning pedagogik

kompetensiyalarini mustahkamlash, oilaviy tarbiyaga bilimli va ongli yondashuvni shakllantirishdir. Shu bois ota-onalar universiteti faoliyati maktabgacha ta’limning sifatini oshirishda muhim vosita sifatida qaraladi.

Biroq amaliyot shuni ko‘rsatadiki, ota-onalar universitetining tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish jarayonida bir qator muammolar mavjud. Ulardan eng asosiylari – ota-onalarning pedagogik madaniyati va bilim darajasining yetarli emasligi, innovatsion metod va texnologiyalar bilan tanishishning cheklanganligi, ota-onalar va maktabgacha ta’lim muassasalari o‘rtasida samarali hamkorlik mexanizmlarining yetishmasligi. Shu bilan birga, pedagogik jarayonda ota-onalarning ishtirokini rag‘batlantirish bo‘yicha strategik chora-tadbirlar yetarli darajada ishlab chiqilmaganligi ham mavjud muammolardan biridir.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, Yangi O‘zbekistonda maktabgacha ta’lim sifatini oshirish nafaqat davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, balki oilaning tarbiyaviy rolini mustahkamlash va ota-onalar pedagogik madaniyatini oshirish orqali bolalarning shaxs sifatida rivojlanishiga bevosita ta’sir qiladi. Shu bois, ota-onalar universitetining tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish mexanizmlari, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish ilmiy va amaliy jihatdan katta ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi – Yangi O‘zbekiston sharoitida ota-onalar universitetining maktabgacha ta’limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirishning samarali mexanizmlarini aniqlash, ota-onalar bilan hamkorlik jarayonidagi mavjud muammolarni o‘rganish va ularni bartaraf etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir. Tadqiqot davomida ta’limga oid normativ hujjatlar, ilmiy adabiyotlar, xorijiy tajribalar va amaliy kuzatuvlar tahlil qilinadi. Shu tariqa, ota-onalar universiteti faoliyatining samaradorligini oshirish va maktabgacha ta’lim sifatini yanada yaxshilashning ilmiy asoslangan mexanizmlari ishlab chiqiladi.

Yangi O‘zbekiston sharoitida maktabgacha ta’lim tizimi tubdan isloh qilinayotgan bir davrda oilaning tarbiyaviy salohiyatini oshirish, ota-onalar bilan muntazam va samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yish muhim vazifaga aylandi. Mamlakatda maktabgacha ta’lim qamrovi keskin kengaydi, zamonaviy dasturlar joriy qilindi, pedagog kadrlarga qo‘yilayotgan talablar yangilandi. Biroq bolalar rivojlanishida eng ta’sirchan omil bo‘lgan oilaning tarbiyaviy imkoniyatlari hali ham to‘liq ishga solinmagan. Shu bois ota-onalar universiteti tashabbusi bolalarning har tomonlama barkamol rivojlanishini ta’minlashda strategik ahamiyat kasb etadi.

Ota-onalar universiteti - bu ota-onalarga pedagogik, psixologik, kommunikativ va oilaviy tarbiya ko‘nikmalarini o‘rgatuvchi ta’limiy-ma’rifiy tizim bo‘lib, uning asosiy vazifasi oilaning tarbiyaviy savodxonligini oshirish va ota-onalarni ta’lim jarayonining teng hamkoriga aylantirishdir. Maktabgacha ta’lim tizimida aynan ota-onalarning faol ishtiroki bolalarning nutqiy, hissiy, ijtimoiy, kognitiv rivojlanish ko‘rsatkichlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatishi ilmiy tadqiqotlar bilan isbotlangan.Gap hozirgi kunda maktabgacha ta’lim tashkilotlarida o‘tkazilayotgan seminarlar, treninglar, psixologik mashg‘ulotlar, ochiq darslar mavjud bo‘lsa-da, ularning aksariyati tizimli emas, uzluksiz emas yoki faqat nazariy ma’lumotlar bilan chegaralanib qoladi. Ayrim hududlarda ota-onalar universiteti faoliyati tashkil etilgan bo‘lsa-da, uning mazmuni, metodik ta’minoti, o‘quv dasturlari va monitoring tizimi yetarli darajada takomillashmagan.Mavjud muammolar orasida ota-onalarning pedagogik madaniyat darajasining turlicha bo‘lishi, vaqt yetishmasligi, bolalar tarbiyasida zamonaviy yondashuvlarni bilmaslik, oilada muloqot va emotsional qo‘llab-quvvatlashning pasayganligi, MTTlarning metodik bazasidagi farqlar, hamkorlik tizimining sustligi kabi jihatlar mavjud. Bu esa bolalarning rivojlanishidagi uzviylikka salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Ota-onalar universitetining maktabgacha ta’limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish quyidagi yo‘nalishlarda amalga oshirilishi mumkin: bolalarning yosh xususiyatlariga mos pedagogik yondashuvlarni ota-onalar ongiga singdirish; sensor, kognitiv, nutqiy va emosional rivojlanishga oid amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish; oilada o‘yin faoliyati orqali tarbiya berish usullarini targ‘ib qilish; oilada xavfsizlik, sog‘lom turmush tarzini shakllantirish bo‘yichayo‘riqnomalar ishlab chiqish; bolaga nisbatan emotsional sezgirlikni oshirish.

Xalqaro tajribada “Parent Academy”, “Family Education Center”, “Strong Families Program” kabi loyihalar ota-onalarni pedagogik hamkorlikning to‘laqonli ishtirokchisiga aylantirishda yuqori natijalar bergan. Bu tajribalar oilaning ta’lim jarayonidagi roli kuchaygan taqdirda bolalar rivojlanishidagi sifat ko‘rsatkichlari sezilarli oshishini ko‘rsatadi. Mazkur yondashuvlarni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish ota-onalar universitetining imkoniyatlarini kengaytiradi.Ota-onalar universitetini takomillashtirish uchun zamonaviy modul asosidagi o‘quv dasturlarini yaratish, ya’ni emotsional intellekt, ijtimoiy moslashuv, nutq rivoji, sezgi organlarini rivojlantirish, kreativ tafakkur, gigiyena va kundalik tartib kabi mavzularda bosqichma-bosqich treninglar yo‘lga qo‘yish zarur. Shuningdek, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida “Ota-onalar klubi”, “Psixologik inkubatsiya markazi”, “Oilaviy ta’lim resurs xonasi” kabi tashkiliy shakllar joriy qilinishi maqsadga muvofiqdir.

Raqamli texnologiyalar yordamida ota-onalar uchun videoqo‘llanmalar, metodik tavsiyalar, interaktiv darslar, onlayn maslahatlar va mobil ilovalar yaratish orqali ularning ishtiroki yengillashtiriladi. Bu, ayniqsa, band ota-onalar uchun qulay imkoniyatdir. Shuningdek, pedagog va ota-ona o‘rtasida muntazam aloqa platformalarini yaratish, masalan, haftalik rivojlanish kundaliklari, bolalarning yutuqlari bo‘yicha elektron monitoring tizimi, oilaviy o‘quv topshiriqlari orqali hamkorlikni mustahkamlash mumkin.

Ota-onalar universitetining samarali faoliyat ko‘rsatishi natijasida oilaning ta’lim jarayoniga ongli, mas’uliyatli, faol yondashuvi shakllanadi. Bu esa bolalarning maktabgacha yoshdayoq mustaqillik, muloqot, moslashuvchanlik, emotsional barqarorlik, tafakkur va ijodiylik ko‘nikmalarining rivojlanishiga kuchli turtki beradi. Mazkur tizim Yangi O‘zbekistonning maktabgacha ta’limda sifat va samaradorlikni oshirish bo‘yicha belgilagan maqsadlariga to‘liq mos keladi.

Xulosa qilib aytganda, ota-onalar universitetini rivojlantirish va uning tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish orqali jamiyatda pedagogik madaniyat oshadi, oila va ta’lim tashkiloti o‘rtasidagi hamkorlik mustahkamlanadi, bolalar rivojlanishi uchun qulay va sifatli ijtimoiy muhit yaratiladi. Bu esa raqobatbardosh, intellektual, ma’naviy barkamol avlodni tarbiyalashning asosiy kafolatlaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati.

1. Abdullayeva Q., Mavlonova R. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishi. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.

3.Hasanboeva O. Oilaviy tarbiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.

4..Ilk qadam» Davlat o'quv dasturi. T. : 2018.

5.Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standarti. – Toshkent, 2020.

6.O'zbekiston Respublikasi Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari. T.: 2018.

7.O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining 155-sonli qarori: T.: 2019

8.Yo'ldoshev J. «Ta’lim yangilanish yo'lida» T.: O'qituvchi. 2000 yil

Yo‘ldosheva Sh., Karimova X. Maktabgacha ta’lim pedagogikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.

9.Ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019.

10.Sh.Mirzoyoyev.Buyuk kelajagimizni mard va olijanob halqimiz bilan birga quramiz. - T.: «O'zbekiston», 2017. - 488 b.

MUNDARIJA:

Nazarov Akmal Mardonovich	Talabalarda kreativ va innovatsion ilmiy faoliyatning psixologik jihatlari	6
Rustamov Shavkat Shuxratovich	Talabalarni innovatsion kompetenligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	10
Ostanov Shuxrat Sharifovich	Art-terapiya metodlari yordamida talaba-yoshlarning kreativ fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning psixologik asoslari	14
Axmadov Nazirjon Rahmat o'g'li	O'smirlarda konstruktiv xulq-Atvorni shakllanishining ijtimoiy psixologik omillari	19
Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li	Sud psixologik ekspertizasida shaxsning emotsional holatini baholash	24
Axtamova Ferangiz G'ayratovna	O'smirlik davridagi destruktiv xulq-atvorni psixoprofilaktika qilish va kreativlikni faollashtirishga yo'naltirilgan psixologik yondashuvlar	30
Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li	O'smirlarda kognitiv rivojlanishning ijtimoiy-psixologik determinantlari va ularning shaxsiy rivojlanishdagi o'rni	35
Hamroyev Jasur	Talabalari o'rtasida sun'iy intellekt vositalari yordamida kreativ fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish	40
Axmedova Zarina Rahmat qizi	Loyihaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning fasilitatorlik faoliyatiga tayyorlash mexanizmini takomillashtirish	44
Khakimov Shukhrat Shodievich	Methods of studying the military servant and the military team	49
N.Z.Jumayev	Raqamli davrda ijtimoiy media va sun'iy intellektning yoshlar ruhiy salomatligiga ta'siri	56
Sharopov Suxrob Shodi o`g`li	Talabalarni kognitiv va metakognitiv kompetentsiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari	60
Boboqulova O'g'iloy Komil qizi	Shaxslararo manipulyatsiya va nazorat mexanizmlari: emotsional ekspluatatsiyaning psixologik asoslari	64
Saidova Nodira Nu'monovna	Yoshlar kreativ va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda pedagogik psixologiyaning roli	68
Bobojonova Dilnura Husniddin qizi	Dezadaptatsiyalashgan o'smirlarda adaptatsiya jarayoni rivojlanishining ijtimoiy-psixologik mexanizmlari	73
Абдужабборов Тохиржон Курбанович	Особенности течения и лечения атопического дерматита в зависимости от возраста по данным наблюдений в андижанской области	78

Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich Narzullayeva Iroda Jaloliddin qizi	Tijorat banklarida investitsiyalarni jalb etishda xorij tajribasi	82
Nurmuxammedova Nilufar Alijon qizi Temirova Mashhuraxon Muhammadaminovna	O‘zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o`tish bosqichida xotin-qizlar liderlik faoliyatini rivojlantirishning huquqiy asoslarining mustahkamlanishi	89
Maxmudova Zulfiya Mexmonovna	Qo‘riqlash xizmati xodimlari kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	92
Sanoyeva Mohigul Odil qizi	Klassik pedagogik merosni modernizatsiya qilishning zamonaviy talablari va ularni ta’lim amaliyotiga joriy etish mexanizmlari	103
Xolmirzayeva Mushtariybegim U. Abdullayev	Bobi oliy: usmonli davlatining boshqaruv markazi va evolyutsiyasi	107
Dilmurodov Elyorjon Ilg'or o'g'li	Civil society and globalization: the harmony of national values and modern trends	110
Eshpo'latova Xilola Davron qizi	Fransuz tilini o'rganish jarayonida audiovizual materiallar yordamida talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirish	116
Abdusalimova Zukhraxon Bakhtiyor qizi	Teaching methodology of the uzbek language for the foreign students	119
Abdullayeva Dildora Muhiddin qizi	Frazeologik sinonimlarning struktur turlari	122
Panaeva Sarbinaz Uzaqbergenovna	Insonlar orasida fabbing (phubbing) holatining paydo bo‘lishi va uning ijtimoiy-psixologik oqibatlari	125
Toshturdiyev Nurbek Nurali o‘g‘li	Jadid ziyolilarining hayot tarzi va ijtimoiy mas’uliyat hissi: ma’rifat va fidoyilik omillari	130
Uzoqova Gulzoda	Konstitutsiya – erkin va farovon hayot garovi	134
Xilola Xolikova Gulamovna, Siroj Nematov G‘ulom o‘g‘li,	Maktab muhitining o‘quvchilar emotsional holatiga psixologik ta’siri	137
Sultonmurod Mamasoliyev Olimjon o‘g’li	Psychological benefits of gamified bilingual learning: a meta-analysis of motivation and well-being	141
Qodriqulova Fotima Ulug’bek qizi	Azot fiksatsiyasi va innovatsiyalar: yasmiq yetishtirishning yangi bosqichi	146
Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna	Turkiy adabiyotda shaxs kamoloti: Hofiz Xorazmiy didaktik qarashlari misolida pedagogik model	150
Obidova O.	Ta’lim psixologiyasi nuqtayi nazaridan zamonaviy pedagogik texnalogiyalarning ta’siri	154
Xasanova Nazokat Shavkatbek qizi	Inson huquqlarini xalqaro himoya qilish mexanizmlari	159
Abdug’ofurov Muhammadqodir	Milliy me’morchilik uslublarida zamonaviylik va restavratsiya muammolari	163

Olimova Sarvara Sobitxon qizi	Nogironligi bo‘lgan shaxslarning kutubxonalar orqali ijtimoiy integratsiyasi va madaniy hayotga qo‘shilishi	166
Jamaldinov Sarvar Azimjanovich	Raqamli ta’lim jarayonlarini o‘rgatishning bo‘lajak pedagoglar tarbiyaviy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati	171
Olimova Sarvaraxon Sobitxon qizi	Sensorinevral eshitish nuqsoniga ega bolalarda rivojlanish dinamikasi: tibbiy va pedagogik qarashlar	176
Mamatqulov Botir	The interpretation of personal tragedy in the short stories of nazar eshonqul	181
Bobokalonov Rajab Ostonovich	Tibbiy terminlarda lisoniy lakuna hodisasi	188
Murodjonova Dilzoraxon Tolibjon qizi Iskandarov Sherzod Abdug‘aniyevich	“Tolerantlik” tushunchasining mazmun mohiyati	191
Туйбаева Саида Бахтияровна	Психологические механизмы самозащиты студентов	194
Tursunbayeva Durdonaxon Adxamjon qizi	Atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy konsepsiyalari: muammo va yechimlar	198
Ismoilova Zulayho Saidali qizi	Umumta’lim maktablarida xulqi og’ishgan o‘quvchilarning shaxs xususiyatlarini kompleks diagnostika qilish	203
Masharipova Saida Rahimovna	Zamonaviy oilalarda emotsional intellektni boshqarishning ijtimoiy- psixologik mexanizmlarini ishlab chiqish	208
Abdujobborova Rayhona Adhamjonqizi	Xotira turlaridan qanday qilib samarali foydalanish kerak.o‘quvchilar uchun praktik tafsiyalar	212
Arslanova Dilnoza Aleksandrovna Mirzayev Ismoiljon Xasanjon o‘g‘li	Nutqiy rivojlanish bilan mantiqiy fikrlash o‘rtasidagi bog‘liqlik: lingvistik kompetensiya.	216
Xasanova Aziza Kumushbek qizi	Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar	219
Xolboyev Izzatillo Axmadillo o'g'li	Talabalarning akademik muaffaqiyatiga ta’sir etuvchi psixologik omillarning tahlili: o'zini- o'zi tartipka solish strategiyalari	223
Кабулов Саулат Толыбаевич	Основные принципы и теория преподавания русскому языку и литературе	226
Saitova Komila G'ulom qizi	Stressga chidamlilikning psixologik determinantlari: ong, iroda va emotsional o‘zini boshqarishning o‘zaro aloqasi	231
Ro‘ziyeva Sitora Odil qizi	Nega ingliz tili dunyo tili hisoblanadi?	234
To'ychiyeva Madinaxon Sherquzi qizi	Mustaqil ta’lim metodlarining o'quv motivatsiyasiga ta’siri	237
Murodjonova Dilzoraxon Tolibjon qizi	Kimyoning kriminalistikadagi o‘rni	240

To‘rayeva Gulnora Nosirovna		
Qudratova Nozima Bahromovna	Tog‘ay Murod asarlarining til xususiyatlari	244
Pak Diana Aleksandrovna Qurbonova Zamira Mamat qizi	Yangi O‘zbekistonda ota-onalar universitetining maktabgacha ta’limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish mexanizmlari: muammolar va yechimlar	248
Abdullayeva Madinaxon Alisher qizi	Inglizcha varvarizmlarning o‘zbek tilidagi genderga xos qo‘llanish xususiyatlari	251
Ibrohimova Halima Vahobjonovna	Mamlakatimizda yoshlarning internet tarmogidan tog'ri fodalanishini nazorat qilish	254
Soliyev Ilhomjon Sobirovich	Eshitish nuqsoni bo‘lgan bolalarda nutq rivojlanishining logopedik asoslari	258
Akmalova Bahora Akmal qizi	Erta bolalik davrida ijtimoiy-emotsional va psixologik rivojlanish	261
Alimjonova Sabina Fazliddin qizi	Vatan himoyasi - jasorat ifodasi	265
Ganjiyev Feruz Furqatovich	Globallashuv davrida agressiv o‘smirlar jamiyatga moslashishining ijtimoiy-psixologik determinantlari	269
Zuxriddinova Risola Dilshodbek qizi	Tuban suvo’tlarining ekologiyadagi ahamiyati	274
Ibodulloyev Nurali Sheraliyevich	Integrativ yondashuv asosida otmlarida ta’lim sifatini boshqarish samaradorligini oshirish omillari	278
Umirbekova Nasiba Kenesbaevna	Axborot globallashuv jarayonida o‘smirlarning O‘z-o‘zini anglash transformatsiyasi jarayonlarini shakllantirishga ta’sir etuvchi omillar tahlili	282
Yarashov Azizbek Lazizovich	Correlation analysis of factors of social psychological competence of forensic psychologist expert	286
Ondayev Shuhrat Hasanovich	Profilaktika inspektorlarida kasbiy deformatsiyaning oldini olishning psixologik xususiyatlari	294
Narmuradova Rayhon Uktamovna	Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi	298
Jumayeva Laylo Elmurodovna	Pedagogik jarayonda nutq texnikasining ta’lim samaradorligiga ta’siri	301

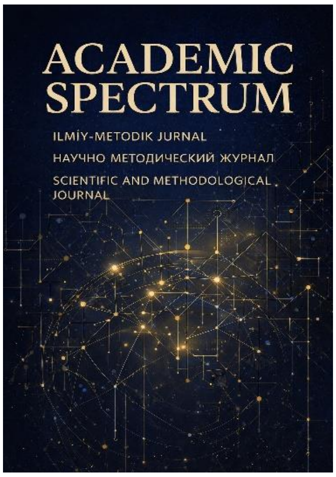

"ACADEMIC SPECTRUM" ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

"ACADEMIC SPECTRUM" ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. "ACADEMIC SPECTRUM" ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o'zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E'lon qilinadigan maqolalarga bo'lgan asosiy talablar:

- ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;
- maqolaning hajmi: adabiyotlar ro'yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;
- maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so'z) va tayanch so'zlar (8-10 ta) ingliz, o'zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to'liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo'lsa, ularning har biri haqida to'liq ma'lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko'rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro'yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e'lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o'ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo'lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to'liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro'yxatda ko'rsatiladi. Matn ichidagi ko'chirmadan so'ng iqtibos olingan asarning ro'yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o'rinda kitob, to'plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to'liq nomi, nashr ko'rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko'rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko'rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar "Antiplagiat" tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo'lsa, barcha savol va e'tirozlar bo'yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo'lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislari va ma'ruzalari chop etilmaydi. E'lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko'chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o'zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko'rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o'zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko'rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy komunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: https://fanistiqbollari.uz
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2026. № 1-Son.